

Stretnutie zástupcov národnostných menšín

22. – 23. marca 2010, Vinica

Návrh na komplexné riešenie postavenia a práv národnostných menšín

Dňa 22. a 23. marca 2010 sme sa stretli vo Vinici, okres Veľký Krtíš zástupcovia najväčších historických národnostných menšín žijúcich na Slovensku – českej, maďarskej, nemeckej, rómskej, rusínskej a ukrajinskej, aby sme si vymenili názory na otázku postavenia a práv národnostných menšín a etnických skupín na Slovensku.

Podnetom k nášmu rokovaniu bolo stretnutie predstaviteľov národnostných menšín s prezidentom republiky a podpredsedom vlády pre ľudské práva a menšiny, po ktorom boli zástupcovia menšín povzbudení k tomu, aby predložili spoločný balík pripomienok na zmenu legislatívy týkajúcej sa národnostných menšín.

Identifikovali sme nasledovné okruhy problémov, ktoré by bolo potrebné legislatívne riešiť.

1. Vypracovať a prijať *komplexný zákon o právnom postavení a ochrane národnostných menšín (zákon o národnostných menšinách)*.

Zákon o národnostných menšinách by mal obsahovať definíciu národnostných menšín, vymedzenie typológie národnostných menšín na Slovensku a mal by zdefinovať ich *ústavné postavenie*.

Zákon by mal zabezpečiť komplexný rámec

- pre vytvorenie podmienok efektívneho uplatnenia práva osôb patriacich k národnostným menšinám na všestranný rozvoj, na vyjadrenie, zachovanie a rozvíjanie *svojej identity*, vrátane vytvorenia potrebného *inštitucionálneho a finančného zázemia* (Ústava, čl. 34., ods. 1, Rámcový dohovor, čl. 5);
- pre vytvorenie podmienok zabezpečujúcich *úplnú a účinnú rovnosť* medzi príslušníkmi národnostných menšín a tými, ktorí patria k väčšine vo všetkých oblastiach hospodárskeho, spoločenského, politického a kultúrneho života (Ústava, čl. 12, Rámcový dohovor, čl. 4);
- pre vytvorenie podmienok pre *efektívnu účasť národnostných menšín v rozhodovaní* vo veciach, ktoré sa ich týkajú (Ústava, čl. 34, bod 2c, Rámcový dohovor čl. 15), napríklad v podobe
  - zastúpenia národnostných menšín v NR SR;
  - vytvorenia ústredného orgánu štátnej správy, ktorý by sa zaoberal problematikou národnostných menšín;
  - zmeny štatútu a postavenia Rady vlády pre národnostné menšiny a etnické skupiny tak, aby sa stal skutočne efektívnym konzultačným orgánom pre otázky týkajúce sa národnostných menšín;
  - vytvorenia konzultačných orgánov pre otázky národnostných menšín aj na úrovni verejnej správy a územnej samosprávy.

Do procesu prípravy zákona majú byť aktívne zapojení a efektívne zaangažovaní zástupcovia jednotlivých národnostných menšín, a to pri dodržaní princípu reprezentatívnosti a inkluzívnosti.

2. *Zákon o používaní jazykov národnostných menšín*

Navrhujeme novelizovať zákon o používaní jazyka národnostných menšín v súlade s odporúčaniami Vysokého komisára OBSE pre národnostné menšiny a Výboru ministrov Rady Európy (Ústava čl. 34, odsek 1, ďalej body 2a a 2b; Rámcový dohovor, články 5, 9, 10, 11 a 12), pri rešpektovaní nasledovných princíпов:

- pred vypracovaním zákona by mala byť predložená fundovaná a nezaujatá správa o skutočnom stave uplatnenia jazykových práv na národnostne zmiešaných územiach; do procesu prípravy správy by mali byť zapojení zástupcovia národnostných menšín a zástupcovia väčšinového národa žijúcich na národnostne zmiešaných územiach;

- zákon má zabezpečiť vykonávací rámec pre plnenie záväzkov, ku ktorým sa Slovenská republika zaviazala ratifikáciou Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov.

3. Zákon o financovaní menšinových kultúr.

Jeho cieľom by malo byť vytvorenie podmienok efektívneho uplatnenia práva osôb patriacich k národnostným menšinám na vyjadrenie, zachovanie a rozvíjanie svojej kultúry vrátane vytvorenia potrebného inštitucionálneho a finančného zázemia (Ústava čl. 34, ods. 1, Rámcový dohovor čl. 5). Navrhujeme

- viazať financovanie menšinových kultúr na štátny rozpočet, vrátane adekvátneho zvýšenia percentuálneho podielu štátneho príspevku na podporu menšinovej kultúry v rámci kapitoly Tvorba, šírenie a prezentácia kultúrnych hodnôt;
- vytvoriť regionálne národnostné osvetové centrá pre podporu kultúry národnostných menšín;
- zabezpečiť centrálné financovanie aspoň jedného profesionálneho divadla a profesionálneho kultúrneho súboru pre každú veľkú národnostnú menšinu;
- zabezpečiť financovanie samostatných národnostných múzeí;
- vytvoriť regionálne národnostné centrá voľného času;
- zabezpečiť inštitucionálnu podporu výskumu problematiky národnostných menšín.

Na našom stretnutí sme konštatovali, že politický a spoločenský vývoj po novembri 1989, ako aj po vzniku samostatnej Slovenskej republiky v januári 1993 poskytol nové možnosti pre individuálny rozvoj príslušníkov národnostných menšín a ich spoločenské organizácie. Ústava SR, najmä jej článok 34, antidiskriminačný zákon, ďalej Rámcový dohovor Rady Európy o ochrane národnostných menšín, ako aj Európska charta regionálnych alebo menšinových jazykov zaručili rovnoprávnosť príslušníkov národnostných menšín a ich špecifické práva vo všeobecnej rovine. Sme však toho názoru, že naďalej absentujú také jednoznačné legislatívne, inštitucionálne a politické záruky, ktoré by zabezpečili všestranný rozvoj našich národnostných komunit v dlhodobom výhľade, ktoré by zabezpečili ich efektívnu rovnosť v každej oblasti spoločenského života a ktoré by zastavili zrýchlenú asimiláciu v ich radoch, ktorá je nespochybniteľnou skutočnosťou.

Tento návrh zašleme predstaviteľom ostatných menšín, podpredsedovi vlády SR Dušanovi Čaplovičovi s požiadavkou zaradiť tento návrh na rokovanie Rady vlády pre národnostné menšiny a prezidentovi republiky Ivanovi Gašparovičovi so žiadosťou iniciovať proces odborných konzultácií o detailoch tohto návrhu pod jeho záštitou.

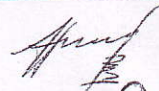
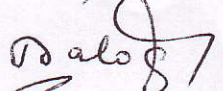

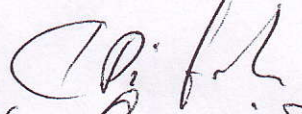

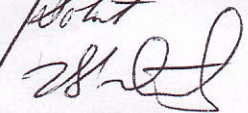
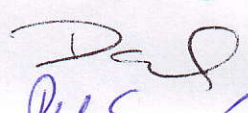

Účastníci spoločného rokovania:

Béla Hrubík – Csemadok, predseda
 Gábor Balogh – Csemadok, podpredseda
 Pavel Doležal – Český spolek na Slovensku, predseda
 Stanislav Daniel – Inštitút rómskej verejnej politiky, programový riaditeľ
 Ondrej Pöss – Karpatsko-nemecký spolok, predseda
 Kálmán Petőcz – Okrúhly stôl Maďarov na Slovensku, hovorca; Fórum inštitút pre výskum menšín, programový riaditeľ
 Vladimír Protivňák – Rusínska obroda, predseda
 Miroslav Kerekanič – Rusínska obroda
 Peter Sokol – Zväz Rusínov a Ukrajincov na Slovensku, predseda

Prezenčná listina

zo zasadnutia predstvitel'ov národnostných menšín vo Vinici dňa 22-23.3.2010

Meno	Organizácia	Podpis
1. HRUBÍK BÉLA	- CSEMADOK	
2. BALOGH GÁBOR	- CSEMADOK	
3. MIRESLAV KEREKAVIC	RUSÍNSKA OBRODA	
4. SOKOL PETER	- ERUSA	
5. Ondrej Pöss	- Karp.-nem.spobok	
6. Pavel Doležal	- Český spolek na Slovensku	
7. Vladimír Protička	- Rusínska obroda na SK	
8. Stanislav Daniél	- Inštitút rómskej verejnej politiky	
9. Kálmán Petöc	- FORUM INSTITUTE	
10.		